TIESAS SPRIEDUMS (astotā palāta)

2016. gada 7. jūlijā **

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu — Transports — Direktīva 2003/59/EK — Sākotnējās kvalifikācijas iegūšanas pienākums — 4. pants — Iegūtās tiesības — Pirms 4. pantā minētajiem datumiem izsniegtu vadītāja apliecību turētāji — Atbrīvojums no sākotnējās kvalifikācijas iegūšanas pienākuma — Valsts tiesiskais regulējums, kurā ir paredzēts pienākums iepriekš iziet 35 stundas ilgas periodiskas mācības, lai tiktu piemērots minētais atbrīvojums

Lieta C-447/15

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Krajský soud v Ostravě* (Ostravas apgabaltiesa, Čehijas Republika) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2015. gada 16. jūlijā un kas Tiesā reģistrēts 2015. gada 18. augustā, tiesvedībā

Ivo Muladi

pret

Krajský úřad Moravskoslezského kraje .

TIESA (astotā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs D. Švābi [*D. Šváby*] (referents), tiesneši M. Safjans [*M. Safjan*] un M. Vilars [*M. Vilaras*],

ģenerāladvokāts Ī. Bots [*Y. Bot*],

sekretārs A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

— Čehijas Republikas valdības vārdā – *M. Smolek* un *J. Vláčil*, pārstāvji,

— Eiropas Komisijas vārdā – *J. Hottiaux* un *Z. Malůšková*, pārstāves,

ņemot vērā pēc ģenerāladvokāta uzklausīšanas pieņemto lēmumu izskatīt lietu bez ģenerāladvokāta secinājumiem,

pasludina šo spriedumu.

* * Tiesvedības valoda – čehu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu attiecas uz Eiropas Parlamenta un Padomes 2003. gada 15. jūlija Direktīvas 2003/59/EK par dažu kravu vai pasažieru pārvadāšanai paredzētu autotransporta līdzekļu vadītāju sākotnējās kvalifikācijas iegūšanu un periodisku apmācību, par Padomes Regulas (EEK) Nr. 3820/85 un Padomes Direktīvas 91/439/EEK grozīšanu un Padomes Direktīvas 76/914/EEK atcelšanu (OV 2003, L 226, 4. lpp.) 4. panta interpretāciju.

2 Šis lūgums tika iesniegts tiesvedībā starp *Ivo Muladi* un *Krajský úřad Moravskoslezského kraje* (Morāvijas–Silēzijas apgabala reģionālā iestāde, Čehijas Republika, turpmāk tekstā – "reģionālā iestāde") par transportlīdzekļa vadītāja arodprasmes apliecības izsniegšanu.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

Direktīva 76/914/EEK

3 Padomes 1976. gada 16. decembra Direktīvas 76/914/EEK par dažu autotransporta līdzekļu vadītāju apmācības minimālo līmeni (OV 1976, L 357, 36. lpp.) 1. panta 1. un 3. punktā ir noteikts:

"1. Uzskata, ka jebkura persona, kurai ir attiecīgās valsts atbilstīgā autovadītāja apliecība un kura beigusi arodmācību kursu, kas ietver vismaz šīs direktīvas pielikumā uzskaitītos priekšmetus, ir apguvusi minimālo apmācības līmeni transportlīdzekļu vadītājiem kravu pārvadāšanai pa autoceļiem, kā minēts Regulas (EEK) Nr. 543/69 5. panta 1. punkta b) apakšpunkta otrajā ievilkumā, vai transportlīdzekļu vadītājiem pasažieru pārvadāšanai pa autoceļiem, kā minēts tā paša panta 2. punkta c) apakšpunktā.

[..]

3. Vadītājiem, kas veic iekšzemes pārvadājumus dalībvalsts teritorijā, un vadītājiem, kuri dalībvalstī reģistrētā transportlīdzeklī veic starptautiskus pārvadājumus, dalībvalsts var pieprasīt iziet plašāku apmācību, nekā paredzēts pielikumā. Tā var būt apmācība, kas dalībvalstī jau izveidota, vai arī apmācība, kuru dalībvalsts nolemj ieviest nākotnē."

4 Saskaņā ar Direktīvas 2003/59 15. panta 2. punktu Direktīva 76/914 ir atcelta no 2009. gada 10. septembra.

Direktīva 2003/59

5 Direktīvas 2003/59 preambulas 2., 4., 5., 7., 10., 11. un 14. apsvērumā ir noteikts:

"(2) Ņemot vērā, ka Regulas (EEK) Nr. 3820/85 noteikumus piemēro procentuāli ļoti mazam vadītāju skaitam un ka vadītāju obligātā apmācība pašlaik tiek prasīta tikai dažās dalībvalstīs, vairākums vadītāju, kas šobrīd brauc Kopienas teritorijā, veic savu darbu tikai uz vadītāja apliecības pamata.

[..]

(4) Jaunu Kopienas noteikumu ieviešana paredzēta, lai vadītāja vai vadītājas kvalifikācija atbilstu standartam un viņš vai viņa varētu vadīt un vadītu transportlīdzekli.

(5) Konkrētāk, pienākums iegūt sākotnējo kvalifikāciju un saņemt periodisku apmācību ir noteikts, lai uzlabotu satiksmes drošību un vadītāja drošību, tostarp tādu darbību laikā, kas tiek veiktas tad, kad transportlīdzeklis ir apturēts. Turklāt mūsdienu vadītāja profesijas būtībai jābūt tādai, kas izraisa jauniešos interesi par šo profesiju, veicinot jaunu vadītāju pieņemšana darbā, kad to trūkst.

[..]

(7) Lai panāktu, ka vadītājs vai vadītāja izpilda savus pienākumus, dalībvalstis izdod vadītājam arodprasmes apliecību, turpmāk tekstā – "APA", apliecinot viņa vai viņas sākotnējās kvalifikācijas iegūšanu vai periodisku apmācību.

[..]

(10) Izpildāmo prasību minimums sākotnējās kvalifikācijas iegūšanā un periodiskās apmācībās attiecas uz drošības noteikumiem, kas jāievēro transportlīdzekļa vadīšanas un stāvēšanas laikā. Droša vadīšanas apgūšana – briesmu paredzēšana, citu satiksmes dalībnieku respektēšana – kas apvienota ar racionālu degvielas patēriņu, pozitīvi ietekmēs sabiedrību un pašu autotransporta nozari.

(11) Šī direktīva nedrīkst skart tiesības, ko ieguvis vadītājs, kuram ir bijusi vadītāja apliecība, kas vajadzīga, lai veiktu transportlīdzekļa vadīšanu pirms dienas, kura noteikta, lai saņemtu APA, kas apliecina attiecīgo sākotnējās kvalifikācijas iegūšanu vai periodisku apmācību.

[..]

(14) Dalībvalstīm jānosaka, ka piecu gadu laikā pēc sākotnējās kvalifikācijas iegūšanu apliecinoša APA izdošanas dienas vai pēc termiņa, kas noteikts dažiem vadītājiem iegūto tiesību apstiprinājumam, pabeidzama pirmā periodiskā apmācība, un jāizdod atbilstošs APA. Jābūt arī iespējai šos termiņus saīsināt vai pagarināt. Pēc pirmās periodiskās apmācības vadītājam jāsaņem periodiska apmācība reizi piecos gados."

6 Direktīvas 2003/59 1. pantā "Darbības joma" ir noteikts:

"Šī direktīva attiecas uz transportlīdzekļa vadīšanu, ko veic:

a) dalībvalsts pilsoņi un

b) trešo valstu pilsoņi, ko nodarbina vai izmanto uzņēmums, kas veic uzņēmējdarbību dalībvalstī;

turpmāk tekstā – "vadītāji", kas veic autopārvadājumus Kopienā uz koplietošanas ceļiem, izmantojot:

— transportlīdzekļus, kuru vadīšanai nepieciešama Direktīvā 91/439/EEK definētās C1, C1 + E, C vai C + E kategorijas vadītāja apliecība vai par līdzvērtīgu atzīta vadītāja apliecība,

— transportlīdzekļus, kuru vadīšanai nepieciešama Direktīvā 91/439/EEK definētās D1, D1 + E, D vai D + E kategorijas vadītāja apliecība vai par līdzvērtīgu atzīta vadītāja apliecība."

7 Direktīvas 2003/59 3. panta 1. punktā ir noteikts, ka "transportlīdzekļa vadīšanai, kas definēta 1. pantā, vajadzīga obligātā sākotnējās kvalifikācijas iegūšana un obligāta periodiska apmācība".

8 Minētās direktīvas 4. pantā "Iegūtās tiesības" ir noteikts:

"No prasības iegūt sākotnējo kvalifikāciju atbrīvo šādus vadītājus:

a) vadītājus, kam ir D1, D1 + E, D vai D + E kategorijas apliecība vai par līdzvērtīgu atzīta apliecība, kura izdota ne vēlāk kā divus gadus pēc šīs direktīvas transponēšanai paredzētās pēdējās dienas;

b) vadītājus, kam ir C1, C1 + E, C vai C + E kategorijas apliecība vai par līdzvērtīgu atzīta apliecība, kura izdota ne vēlāk kā trīs gadus pēc šīs direktīvas transponēšanai paredzētās pēdējās dienas."

9 Šīs pašas direktīvas 5. un 6. pantā ir paredzēti noteikumi, kas ir piemērojami vadītāju sākotnējai kvalifikācijai, kā arī to apliecinošajai APA.

10 Direktīvas 2003/59 7. un 8. pantā ir paredzēti noteikumi, kas ir piemērojami vadītāju periodiskajai apmācībai, kā arī to apliecinošajai APA.

11 Minētās direktīvas 8. panta "Periodisku apmācību apliecinoša APA" 1.–4. punktā ir paredzēts:

"1. Kad vadītājs ir pabeidzis 7. pantā minēto periodisko apmācību, dalībvalsts kompetentās iestādes vai apstiprinātais mācību centrs izdod viņam vai viņai periodisku apmācību apliecinošu APA.

2. Pirmo periodisko apmācību saņem šādi vadītāji:

a) 6. pantā minētās APA turētāji – piecu gadu laikā pēc minētās APA izdošanas;

b) 4. pantā minētie vadītāji – piecu gadu laikā pēc attiecīgās 14. panta 2. punktā minētās dienas saskaņa ar grafiku, par ko lemj dalībvalstis.

Dalībvalstis, *inter alia*, var samazināt vai pagarināt a) un b) apakšpunktā minētos laikposmus, lai tie sakristu ar vadītāja apliecības derīguma termiņu vai lai tiktu nodrošināta pakāpeniska periodiskas apmācības ieviešana. Šis laikposms tomēr nedrīkst būt īsāks par trim gadiem vai garāks par septiņiem gadiem.

3. Vadītājs, kas pabeidzis pirmo periodisko apmācību, kura minēta 2. punktā, tiek periodiski apmācīts ik pēc pieciem gadiem, pirms beidzas periodisko apmācību apliecinošās APA derīguma termiņš.

4. Šīs direktīvas 6. pantā minēto APA vai šā panta 1. punktā minēto APA turētāji un vadītāji, kas minēti 4. pantā, kuri pārtraukuši darbu un neatbilst 1., 2. un 3. punkta prasībām, pirms darba atsākšanas piedalās periodiskā apmācībā."

12 Šīs pašas direktīvas14. pants ir formulēts šādi:

"1. Dalībvalstīs stājas spēkā normatīvie un administratīvie akti, kas vajadzīgi, lai līdz 2006. gada 10. septembrim izpildītu šīs direktīvas prasības. Dalībvalstis par to informē Komisiju.

[..]

2. Dalībvalstis piemēro šos pasākumus:

— no 2008. gada 10. septembra attiecībā uz sākotnējās kvalifikācijas iegūšanu, kas nepieciešama, lai vadītu vadītāja apliecībā norādītās D1, D1 + E, D un D + E kategorijas transportlīdzekļus,

— no 2009. gada 10. septembra attiecībā uz sākotnējās kvalifikācijas iegūšanu, kas nepieciešama, lai vadītu vadītāja apliecībā norādītās C1, C1 + E, C un C + E kategorijas transportlīdzekļus.

[..]”

13 Direktīvas 2003/59 I pielikuma “Minimālās prasības attiecībā uz kvalifikācijas iegūšanu un apmācību” 1. iedaļas “Priekšmetu saraksts” pirmajā daļā ir noteikts, ka “zināšanām, kas dalībvalstīm jāņem vērā, nosakot vadītāja sākotnējās kvalifikācijas iegūšanu un periodisku apmācību, jāaptver vismaz priekšmetus, kas ir šajā sarakstā. Apmācāmiem vadītājiem jāiegūst zināšanu līmenis un praktiskās iemaņas, kas vajadzīgas, lai pilnīgi droši vadītu attiecīgās vadītāja apliecībā norādītās kategorijas transportlīdzekļus”.

14 Šā pielikuma 4. iedaļā “Obligāta periodiska apmācība, kas paredzēta 3. panta 1. punkta b) apakšpunktā” ir paredzēts, ka obligātajai periodiskajai apmācībai ir jānotiek ik pēc pieciem gadiem un jāilgst 35 stundas, kas ir sadalītas vismaz septiņu stundu ilgos laikposmos.

Čehijas Republikas tiesības

15 2000. gada 30. jūnija *zákon č. 247/2000 Sb., o získávání a zdokonalováni odborné způsobilosti k řízení motorových vozidel a změně některých zákonů* (Likums Nr. 247/2000 *Sb*. par mehānisko transportlīdzekļu vadītāja arodprasmes iegūšanu un pilnveidošanu, ar kuru groza noteiktus likumus; turpmāk tekstā – “*ZZOZ*”), kas stājās spēkā 2001. gada 1. janvārī, tika noteikts pienākums transportlīdzekļa vadītājiem sešpadsmit stundas gadā pilnveidot savas prasmes un paredzēta viņu turpmākā eksaminācija.

16 Šā likuma 52.c panta 1. un 2. punktā ir paredzēta transportlīdzekļa vadītāja arodprasmes apliecības izsniegšanas parastā procedūra, kuras ietvaros ir jāsniedz pierādījums par to, ka sešu mēnešu laikposmā pirms pieteikuma iesniegšanas ir sekmīgi ticis nokārtots vadītāja arodprasmes eksāmens.

17 Direktīvas 2003/59 transponēšanas nolūkos *ZZOZ* tika grozīts ar Likumu Nr. 374/2007 *Sb*.

18 Likuma Nr. 374/2007 *Sb*. II pantā ir paredzēts:

“1. Transportlīdzekļu vadītājiem, kuriem šā likuma stāšanās brīdī ir derīga vadītāja [APA], sešu mēnešu laikā no šā likuma stāšanās spēkā, bet ne vēlāk kā pašreizējās vadītāja [APA] derīguma termiņa beigu datumā pašvaldībā ar paplašināto kompetenci ir jāiesniedz rakstveida pieteikums par vadītāja arodprasmes apliecības izsniegšanu. Pašvaldība ar paplašināto kompetenci uz šā pieteikuma pamata vadītājam izsniedz arodprasmes apliecību saskaņā ar [*ZOZZ*] redakciju, kas ir grozīta ar šo likumu no tā spēkā stāšanās datuma.

2. Līdz šim izsniegto vadītāja [APA] derīgums beidzas, kad ir pagājis divpadsmit mēnešus ilgs [laikposms] pēc šā likuma spēkā stāšanās datuma, bet jebkurā gadījumā ne vēlāk kā datumā, kurā beidzas to derīguma termiņš.

3. Tiem transportlīdzekļa vadītājiem, kuri ir nokārtojuši eksāmenu atbilstoši normatīvajiem aktiem, kas bija spēkā pirms šā likuma spēkā stāšanās datuma, un kuriem pašvaldība ar paplašināto kompetenci nav izsniegusi vadītāja [APA], pašvaldības iestāde ar paplašināto kompetenci izsniedz vadītāja arodprasmes apliecību saskaņā ar [*ZZOZ*] redakciju, kas ir grozīta ar šo likumu no tā spēkā stāšanās datuma.

4. Vadītājiem, kuri C1 apakškategorijas transportlīdzekļa vadītāja apliecību ir ieguvuši līdz 2009. gada 10. septembrim, pašvaldība ar paplašināto kompetenci pēc rakstveida pieteikuma izsniedz vadītāja arodprasmes apliecību saskaņā ar [*ZZOZ*] redakciju, kas ir grozīta ar šo likumu no tā spēkā stāšanās datuma.

5. Vadītājiem, kuri laikposmā no šā likuma spēkā stāšanās līdz 2008. gada 10. septembrim iegūst D1, D1 + E, D vai D + E kategorijas vai apakškategorijas transportlīdzekļu vadītāja apliecību vai līdz 2009. gada 10. septembrim iegūst C1 + E, C vai C + E kategorijas vai apakškategorijas transportlīdzekļu vadītāja apliecību, pašvaldība ar paplašināto kompetenci pēc rakstveida pieteikuma izsniedz vadītāja arodprasmes apliecību saskaņā ar [*ZOZZ*] redakciju, kas ir grozīta ar šo likumu no tā spēkā stāšanās datuma. Šis noteikums attiecas arī uz transportlīdzekļu vadītājiem, kuri ir ieguvuši pirmajā teikumā minēto kategoriju un apakškategoriju transportlīdzekļu vadītāja apliecību sešu mēnešu laikposmā pirms šā likuma stāšanās spēkā un kuriem šā likuma stāšanās datumā nav derīgas vadītāja [APA].

[..]

7. Transportlīdzekļu vadītāji, kuriem vadītāja arodprasmes apliecība tiks izsniegta saskaņā ar 1., 3., 4. un 5. punktu, piedalās periodiskās mācībās saskaņā ar [*ZZOZ*] redakciju, kas ir grozīta ar šo likumu no tā spēkā stāšanās datuma. Uz viņiem neattiecas pienākums iziet sākotnējās mācības, pamatojoties uz šo likumu."

19 *ZZOZ* 48. panta 4. un 5. punktā, kas 2011. gada 1. augustā ir grozīts ar Likumu Nr. 133/2011 *Sb.*, kura mērķis tostarp ir nodrošināt pilnīgu Direktīvas 2003/59 transponēšanu, ir paredzēts:

"4. Transportlīdzekļa vadītājam, kas ir beidzis darboties savā profesijā, bet atsāk tajā darboties un nav izgājis saskaņā ar 48. pantu paredzētās periodiskās mācības, ja viņš vēlas atkal vadīt tādu transportlīdzekli, kura vadīšanai vadītājam ir jāizpilda pienākums pilnveidot transportlīdzekļa vadītāja arodprasmi, ir jāpiedalās 35 stundas ilgā periodisko mācību kursā [..].

5. Pēc analoģijas 4. panta noteikumi ir piemērojami arī transportlīdzekļa vadītājiem, kuriem līdz šim nav arodprasmes apliecības vai vadītāja arodprasmi apliecinoša dokumenta, ko saskaņā ar Savienības tiesību aktiem ir izsniegusi cita Eiropas Savienības dalībvalsts [..], taču kuriem līdz 2009. gada 10. septembrim ir tikusi izsniegta C1, C1 + E, C un C + E kategorijas vai apakškategorijas transportlīdzekļu vadītāja apliecība vai līdz 2008. gada 10. septembrim ir tikusi izsniegta D1, D1 + E, D vai D + E kategorijas vai apakškategorijas transportlīdzekļu vadītāja apliecība."

Pamatlieta un prejudiciālais jautājums

20 *I. Muladi* kopš 1984. gada ir C kategorijas vadītāja apliecība un kopš 1989. gada – D kategorijas vadītāja apliecība.

21 Līdz 2008. gada 30. martam *I. Muladi* bija akreditēts eksaminētājs, kuram bija tiesības veikt mācības un eksamināciju saskaņā ar *ZZOZ*.

22 *I. Muladi* 2010. gada 14. martā lūdza Ostravas pilsētas (Čehijas Republika) *Magistrát* (pašvaldība) izsniegt vadītāja arodprasmes apliecību, apgalvojot, ka 2008. gada 9. un 28. martā viņš atbilstoši piemērojamajam tiesiskajam regulējumam pats bija sevi eksaminējis A, C un D kategoriju vadītāja apliecību saņemšanai un ka viņš turklāt ir izgājis sešpadsmit stundas ilgas periodiskās mācības, ko viņš pats sev bija sniedzis.

23 2010. gada 3. jūnijā viņa pieteikums tika noraidīts ar pamatojumu, ka viņš nebija sniedzis pierādījumus par to, ka viņš sešu mēnešu laikposmā pirms šā pieteikuma iesniegšanas ir sekmīgi nokārtojis eksāmenu, kas bija paredzēts pirms Likuma Nr. 374/2007 *Sb.* spēkā esošajā tiesiskajā regulējumā.

24 *I. Muladi* par šo lēmumu iesniedza sūdzību, kuru reģionālā iestāde noraidīja 2010. gada 13. augustā.

25 *Krajský soud v Ostravě* (Ostravas apgabaltiesa, Čehijas Republika) ar 2012. gada 23. februāra nolēmumu atcēla reģionālās iestādes 2010. gada 13. augusta lēmumu. Rezultātā reģionālā iestāde atcēla Ostravas pilsētas pašvaldības 2010. gada 3. jūnija lēmumu un lika tai pieņemt jaunu lēmumu, norādot, ka tai ir jāizvērtē, vai nav izpildīti nosacījumi, kas attiecas uz citām iespējām izsniegt vadītāja arodprasmes apliecību.

26 Ostravas pilsētas pašvaldība 2012. gada 27. septembrī atkārtoti noraidīja *I. Muladi* pieteikumu.

27 Reģionālā iestāde šo lēmumu atstāja negrozītu ar 2013. gada 15. janvāra lēmumu, pret kuru ir vērsta iesniedzējtiesā celtā prasība.

28 Šajā kontekstā iesniedzējtiesa uzskata, ka *I. Muladi* pieprasītā APA nevar tikt izsniegta, balstoties ne uz vienu no trijiem valsts tiesībās paredzētajiem juridiskajiem pamatiem, proti, Likuma Nr. 374/2007 *Sb*. II panta 3. punktu, *ZZOZ* 52.c pantu un *ZZOZ*, kas grozīts ar Likumu Nr. 133/2011 *Sb*., 48. panta 4. un 5. punktu.

29 Proti, runājot par pirmo juridisko pamatu, iesniedzējtiesa uzskata, ka tas nav piemērojams, jo pat tādiem pasniedzējiem kā *I. Muladi* ir jākārto eksāmens un tie nevar paši sevi eksaminēt. Runājot par otro juridisko pamatu, tā uzskata, ka *I. Muladi* nav sniedzis pierādījumus, ka tas ir sekmīgi nokārtojis arodprasmes eksāmenu sešu mēnešu laikā pirms pieteikuma iesniegšanas. Visbeidzot, runājot par trešo juridisko pamatu, tā konstatē, ka *I. Muladi* nav sniedzis pierādījumus, ka viņš ir piedalījies 35 stundas ilgās mācībās.

30 Tomēr, runājot par pēdējo minēto juridisko pamatu, iesniedzējtiesai ir šaubas par tā atbilstību Savienības tiesībām. Šajā ziņā tā uzskata, ka, lai gan nedz Direktīvā 2003/59, nedz arī LESD 91. pantā dalībvalstīm nav atļauts pieņemt stingrāku tiesisko regulējumu, šāda iespēja izriet no minētās direktīvas mērķa, kas ir noteikt to prasību minimumu, kuras ir jāizpilda saistībā ar vadītāja sākotnējās kvalifikācijas iegūšanu un periodiskajām mācībām. Šajā saistībā tā norāda, ka pirms Direktīvas 2003/59 transponēšanas Čehijas Republikā, lai vadītu transportlīdzekļus, uz kuriem attiecas direktīva, nepietika ar vienkāršu transportlīdzekļa vadītāja apliecību un vadītājiem bija pienākums pilnveidot savas arodprasmes šā sprieduma 15. punktā izklāstītajā veidā. Šajā ziņā tā norāda, ka šāds tiesiskais regulējums varētu aizskart vadītāju tiesisko paļāvību, kā arī to brīvību izvēlēties profesiju, kas ir aizsargāta Eiropas Savienības Pamattiesību hartas (turpmāk tekstā – "Harta") 15. pantā, kā arī būt iespējams šķērslis attiecībā uz personu brīvu pārvietošanos un pakalpojumu brīvu apriti Eiropas Savienībā.

31 Ņemot vērā iepriekš izklāstīto, *Krajský soud v Ostravě* (Ostravas apgabaltiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:

"Vai Direktīvas 2003/59 4. panta noteikumiem ir pretrunā valsts tiesiskais regulējums, kurā ir paredzēti papildu nosacījumi, lai piemērotu atbrīvojumu no prasības noteiktu tādu autotransporta līdzekļu vadītājiem, kas paredzēti kravu vai pasažieru pārvadāšanai, iegūt sākotnējo kvalifikāciju?"

Par prejudiciālo jautājumu

Par pieņemamību

32 Čehijas Republikas valdība apgalvo, ka *Krajský soud v Ostravě* (Ostravas apgabaltiesa) uzdotais jautājums ir nepieņemams tāpēc, ka iesniedzējtiesa nav konkrēti precizējusi, ar kurām Čehijas Republikas tiesību normām tiekot pārkāpta Direktīva 2003/59, tāpēc, ka tā ir sniegusi tikai fragmentāru faktu izklāstu, konkrētāk neaprakstot tiesisko regulējumu, kura ietvaros tai ir jāizspriež lieta, kā arī faktiskos apstākļus, kas šajā ziņā ir būtiski, un tāpēc, ka uzdotajam jautājumam

acīmredzami nav nekāda sakara ar pamatlietas iznākumu, jo tas attiecas uz sākotnējās kvalifikācijas pienākumu Direktīvas 2003/59 5. un 6. panta izpratnē, savukārt pamatlieta attiecas uz periodisku mācību pienākumu šīs direktīvas 7. un 8. panta izpratnē.

33 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka LESD 267. pantā noteiktās sadarbības starp Tiesu un valstu tiesām procedūras ietvaros tikai valsts tiesa, kura izskata strīdu un kurai ir jāuzņemas atbildība par pieņemamo tiesas nolēmumu, ir tā, kas, ņemot vērā lietas īpatnības, izvērtē gan to, cik lielā mērā prejudiciālais nolēmums ir vajadzīgs, lai šī tiesa varētu taisīt spriedumu, gan to, cik atbilstīgi ir Tiesai uzdotie jautājumi. Tādēļ, ja uzdotie jautājumi attiecas uz Savienības tiesību interpretāciju, Tiesai principā ir jālemj. Tiesa var atteikties lemt par valsts tiesas uzdotu prejudiciālu jautājumu tikai tad, ja acīmredzami ir skaidrs, ka prasītajai Savienības tiesību interpretācijai nav nekāda sakara ar pamatlietas faktisko situāciju vai tās priekšmetu, ja problēma ir hipotētiska vai arī ja Tiesas rīcībā nav tādu vajadzīgo ziņu par faktiskajiem vai tiesiskajiem apstākļiem, lai varētu sniegt noderīgu atbildi uz tai uzdotajiem jautājumiem (spriedums, 2016. gada 17. marts, *Aspiro*, C-40/15, EU:C:2016:172, 17. punkts un tajā minētā judikatūra).

34 Šajā gadījumā lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu ir skaidri redzama saikne starp prasīto Direktīvas 2003/59 4. panta interpretāciju un iesniedzējtiesā izskatāmās lietas iznākumu. Proti, iesniedzējtiesa ir norādījusi, ka tai ir šaubas par jautājumu, vai, pieņemot Likumu Nr. 374/2007 *Sb*., ar kuru ir transponēta Direktīva 2003/59, Čehijas Republikas likumdevējs varēja paredzēt papildu nosacījumus attiecībā uz vadītāju iegūto tiesību saglabāšanu – tiesību, kuras ir paredzētas šajā pantā un uz kurām atsaucas prasītājs pamatlietā.

35 Tāpat, kā izriet no šā sprieduma 15.–23. punkta, iesniedzējtiesa ir pietiekami detalizēti aprakstījusi gan pamatlietas faktiskos, gan tiesiskos apstākļus.

36 Tādējādi prejudiciālais jautājums ir pieņemams.

Par lietas būtību

37 Ar savu jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Direktīvas 2003/59 4. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tam ir pretrunā tāds valsts tiesiskais regulējums kā pamatlietā aplūkotais, saskaņā ar ko personām, kurām tiek piemērots šajā pantā paredzētais atbrīvojums no prasības atsevišķu tādu autotransporta līdzekļu vadītājiem, kas ir paredzēti kravu vai pasažieru pārvadāšanai, iegūt sākotnējo kvalifikāciju, lai nodarbotos ar attiecīgo transportlīdzekļa vadīšanu, iepriekš ir jāiziet 35 stundas ilgas periodiskas mācības.

38 Šajā ziņā ir jānorāda, ka atbilstoši Direktīvas 2003/59 8. panta 2. punkta pirmās daļas b) apakšpunktam, aplūkojot to šīs direktīvas preambulas 14. apsvēruma gaismā, vadītājiem, kam ir piemērojams šīs direktīvas 4. pantā paredzētais atbrīvojums no sākotnējās kvalifikācijas iegūšanas, uz šā pamata ir atļauts turpināt transportlīdzekļa vadīšanas darbību laikposmā līdz pirmo periodisko mācību iziešanai. Atbilstoši minētās direktīvas 8. panta 2. punkta otrajai daļai šo laikposmu nosaka dalībvalstis, taču tas nedrīkst būt nedz īsāks par trim gadiem, nedz garāks par septiņiem gadiem, skaitot no šīs pašas direktīvas 14. panta 2. punktā paredzētajiem datumiem, proti, no 2008. gada 10. septembra attiecībā uz D1, D1 + E vai D, D + E kategorijas vadītāja apliecības vai par līdzvērtīgu atzītas apliecības turētājiem vai no 2009. gada 10. septembra attiecībā uz C1, C1 + E vai C, C + E kategorijas vadītāja apliecības vai par līdzvērtīgu atzītas apliecības turētājiem.

39 No Direktīvas 2003/59 I pielikuma “Minimālās prasības attiecībā uz kvalifikācijas iegūšanu un apmācību”, aplūkojot to šīs direktīvas preambulas 10. apsvēruma gaismā, izriet, ka ar to tiek veikta to valsts tiesību normu minimālā saskaņošana, kuras attiecas uz atsevišķu kravu vai pasažieru pārvadāšanai paredzētu autotransporta līdzekļu vadītāju sākotnējās kvalifikācijas iegūšanu un periodiskām mācībām.

40 Tādējādi dalībvalstīm nav liegts attiecībā uz Direktīvas 2003/59 4. pantā minētajiem vadītājiem paredzēt papildu nosacījumus, kas ir jāizpilda, lai nodarbotos ar noteiktu kravu vai pasažieru pārvadāšanai paredzētu autotransporta līdzekļu vadīšanu.

41 Konkrētāk, runājot par šīs direktīvas 4. pantu, aplūkojot to kopsakarā ar tās 14. panta 2. punktu, saskaņā ar kuru, lai garantētu iegūtās tiesības, noteiktu vadītāja apliecību turētājiem pagaidu kārtībā tiek piemērots atbrīvojums no pienākuma iegūt sākotnējo kvalifikāciju, ir jāuzskata, ka ar to tiek veikta tikai valsts tiesību normu minimāla saskaņošana.

42 Turklāt Direktīvas 2003/59 sistēmai pretrunā būtu tas, ka dalībvalstis, kaut arī tās var noteikt papildu prasības attiecībā uz sākotnējās kvalifikācijas pienākumu, nevarētu noteikt papildu nosacījumus attiecībā uz atbrīvojumu no šā paša pienākuma.

43 Saskaņā ar pastāvīgo Tiesas judikatūru minimāla saskaņošana neliedz dalībvalstīm saglabāt vai noteikt stingrākus pasākumus, taču ar nosacījumu, ka tie nav tādi, kas varētu būtiski apdraudēt ar attiecīgo direktīvu paredzētos rezultātus (šajā ziņā skat. spriedumu, 2006. gada 23. novembris, *Lidl Italia*, C-315/05, EU:C:2006:736, 48. punkts), un ka tie atbilst LESD (šajā ziņā skat. spriedumus, 2009. gada 23. aprīlis, *Scarpelli*, C-509/07, EU:C:2009:255, 24. punkts; 2009. gada 10. septembris, Komisija/Beļģija, C-100/08, nav publicēts, EU:C:2009:537, 70. punkts; 2012. gada 1. marts, *Akyüz*, C-467/10, EU:C:2012:112, 53. punkts, un 2013. gada 25. aprīlis, *Jyske Bank Gibraltar*, C-212/11, EU:C:2013:270, 60. punkts).

44 Šajā ziņā šādi pasākumi, lai gan tiem ir ierobežojoša iedarbība, var būt attaisnoti, ja tie atbilst primāram vispārējo interešu apsvērumam, ja tie ir piemēroti, lai nodrošinātu izvirzītā mērķa īstenošanu un ja tie nepārsniedz šā mērķa īstenošanai vajadzīgo (šajā ziņā skat. spriedumu, 2013. gada 25. aprīlis, *Jyske Bank Gibraltar*, C-212/11, EU:C:2013:270, 60. punkts).

45 Līdz ar to ir jānovērtē, vai ir attaisnots tāds nosacījums, kāds ir noteikts pamatlietā aplūkotajā tiesiskajā regulējumā, ar kuru vadītāja APA izsniegšanas nolūkos papildus Direktīvā 2003/59 paredzētajai pirms 2008. gada 10. septembra izsniegtas D1, D1 + E vai D, D + E kategorijas vadītāja apliecības vai līdzvērtīgas apliecības turēšanai vai pirms 2009. gada 10. septembra izsniegtas C1, C1 + E vai C, C + E kategorijas vadītāja apliecības vai līdzvērtīgas apliecības turēšanai ir prasīts iepriekš piedalīties 35 stundas ilgās periodiskās mācībās.

46 Nav strīda par to, ka minētais nosacījums ir vērsts uz to, lai nodrošinātu vadītāju kvalitāti, kā arī palielinātu ceļu satiksmes un vadītāju drošību – šie mērķi ir paredzēti Direktīvas 2003/59 preambulas 4. un 5. apsvērumā.

47 Turklāt nevar tikt uzskatīts, ka šādas papildu prasības pārsniedz to, kas ir nepieciešams, lai sasniegtu šos mērķus.

48 Šajā ziņā vispirms ir jānorāda, ka tas ir piemērojams tikai personām, kurām nav arodprasmes apliecības vai līdzvērtīga sertifikāta, kuras tādējādi neveic vai vairs neveic vadītāja profesionālo darbību un uz kurām rezultātā neattiecas *ZZOZ* paredzētais ikgadējais prasmju pilnveidošanas pienākums.

49 Visbeidzot, runājot par tās priekšmetu, ar tādu tiesību normu kā pamatlietā aplūkotā ir uzlikts pienākums, kurš ir līdzīgs pienākumam, kas ir paredzēts Direktīvas 2003/59 8. panta 2. punkta b) apakšpunktā kopsakarā ar šīs direktīvas I pielikuma 4. iedaļu, saskaņā ar ko vadītājiem, kuri bija ieguvuši APA uz Direktīvas 2003/59 4. panta pamata, principā ir jāiziet pirmās 35 stundas ilgās mācības piecu gaidu laikposmā no 2008. gada 10. septembra, ja tie ir D1, D1 + E vai D, D + E kategorijas vai līdzvērtīgu vadītāja apliecību turētāji, un no 2009. gada 10. septembra, ja tie ir C1, C1 + E vai C, C + E vai līdzvērtīgu vadītāja apliecību turētāji.

50 Turklāt nevar tikt uzskatīts, ka ar to tiek aizskartas vadītāju iegūtās tiesības, jo, pirmkārt, Direktīvas 76/914, kura ir atcelta un aizstāta ar Direktīvu 2003/59, 1. panta 3. punktā bija paredzēta iespēja dalībvalstīm APA saņemšanai prasīt plašākas mācības nekā šīs pirmās minētās direktīvas pielikumā paredzētās mācības un, otrkārt, kā to norāda iesniedzējtiesa, Čehijas Republikas tiesiskajā regulējumā, pirms Direktīva 2003/59 tika transponēta ar Likumu Nr. 374/2007 *Sb.*, *ZZOZ* bija paredzēts, ka atbilstošas vadītāja apliecības turēšana nav pietiekama, lai varētu vadīt transportlīdzekļus, uz kuriem attiecas konkrētā direktīva, un – kā tas izriet no šā sprieduma 15. punkta –, ka šo transportlīdzekļu vadītajiem ir pienākums pilnveidot savas vadīšanas prasmes ikgadējās mācībās.

51 Visbeidzot, ar tādu papildu prasību, kāda ir noteikta pamatlietā aplūkotajā tiesiskajā regulējumā, netiek pārkāpts Hartas 15. pants. Proti, atbilstoši Hartas 52. panta 2. punktam šajā pantā garantētajām tiesībām var tikt piemēroti ierobežojumi ar nosacījumu, ka šie ierobežojumi faktiski atbilst vispārējo interešu mērķim, ko cenšas sasniegt Savienība, un attiecībā pret sasniedzamo mērķi nav nesamērīga un nepieņemama iejaukšanās, kas aizskartu pašu šādi garantēto tiesību būtību (šajā ziņā skat. spriedumus, 2005. gada 30. jūnijs, *Alessandrini* u.c./Komisija, C-295/03 P, EU:C:2005:413, 86. punkts un tajā minētā judikatūra, kā arī 2013. gada 4. jūlijs, *Gardella*, C-233/12, EU:C:2013:449, 39. punkts). Tādējādi, kā tika konstatēts šā sprieduma 47. punktā, tāds valsts tiesiskais regulējums kā pamatlietā aplūkotais atbilst šīm prasībām.

52 Šajos apstākļos uz uzdoto jautājumu ir jāatbild, ka Direktīvas 2003/59 4. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tam nav pretrunā tāds valsts tiesiskais regulējums kā pamatlietā aplūkotais, saskaņā ar ko personām, kurām tiek piemērots šajā pantā paredzētais atbrīvojums no prasības atsevišķu tādu autotransporta līdzekļu vadītājiem, kas ir paredzēti kravu vai pasažieru pārvadāšanai, iegūt sākotnējo kvalifikāciju, lai nodarbotos ar attiecīgo transportlīdzekļa vadīšanu, iepriekš ir jāiziet 35 stundas ilgas periodiskas mācības.

Par tiesāšanās izdevumiem

53 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (astotā palāta) nospriež:

Eiropas Parlamenta un Padomes 2003. gada 15. jūlija Direktīvas 2003/59/EK par dažu kravu vai pasažieru pārvadāšanai paredzētu autotransporta līdzekļu vadītāju sākotnējās kvalifikācijas iegūšanu un periodisku apmācību, par Padomes Regulas (EEK) Nr. 3820/85 un Padomes Direktīvas 91/439/EEK grozīšanu un Padomes Direktīvas 76/914/EEK atcelšanu 4. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tam nav pretrunā tāds valsts tiesiskais regulējums kā pamatlietā aplūkotais, saskaņā ar ko personām, kurām tiek piemērots šajā pantā paredzētais atbrīvojums no prasības atsevišķu tādu autotransporta līdzekļu vadītājiem, kas ir paredzēti kravu vai pasažieru pārvadāšanai, iegūt sākotnējo kvalifikāciju, lai nodarbotos ar attiecīgo transportlīdzekļa vadīšanu, iepriekš ir jāiziet 35 stundas ilgas periodiskas mācības.

[Paraksti]